

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

3. Nomen Cinae seu Sinarum vnde?

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

arciū regiatū lenta sensim impugnatione inuadendi, dissimulata patienter tenuitate profectus tam indeprehenſi, vt se prius captos sentirent quam captatos: complanata in hunc modum viam iniere mox operarij valentes ad eruderandam illam regnorum quindecim, seu Prouinciarum fyluam & multitudinem incolarum Apostolis totidem, laborum & gloriæ segetem abundè suppeditaturam. Sed priusquam de illis aggredior dicere, illatæque per eos agnitione veri Dei populis in vmbra mortis sedentibus, considerandum paucis, quoad tamen res feret, cæli vna solique ingenium, eiusque incolarum; deince rei politicæ administratio, quæ si percipiatur solum leuidensè, ferri non poterit absque turpi errore iudicium multis & grauibus in causis quæ spectant ad religionem, in quo vti & cæteris certum mihi est sequi ab iis tradita, qui (vt vna spectetur peritia) Dei gratia inter Sinas non mensibus aliquot, vel paulo plus anno, in præſidiis velut clausi egerunt; sed vltra viginti, & triginta annos, etiã quadraginta, vastitatem illam Imperij quanta quanta est peragrarunt; excoluerunt diurnis laboribus Apostolici muneris; nocturnos constanti assiduitate ita eius literis insumpserunt, vt earum Magistros haberent discipulos, sunt autem illorum penes me autographi codices quibus vtar, præter viuam vocem aliorum quos Pechinum vsque à Macao rei Sinensis vniuersæ inspectores, & testes audimus.

Sed iam subeuntem intra regni fines, de regni nomine si quis interroget; sciat nomen Sinarum seu Cinæ, apud Sinas haberi extraneum, & qui eius ortum variè accersunt coniectaneis sic niti vt fateantur ignorare quod maxime adstruunt, vbi ex veris incipiunt agere. Visus est quibusdam Fajunus Sinensis Literatus libro ante annos quingentos edito fontem huius nominis inuenisse in regno Cambiæ, Indo, & Gangi mediterraneo, vbi Cina regionem sonat tranquillam, & bonam; Cinan vero longinquam & in extremis sitam. Alij quos inter Matthæus Niuius ab Rege Cin ducunt, magno illo, & fama meritorum celebratissimo, qui prodigiosum (de quo postea) murum opposuit Tartaris. Vicumque sit, Tartari, æternis odiis Sinensibus infensi Mangin eos hoc est barbaros vocant, tametsi nullum æquè nomen alienum sit à Sinis, qui quantum à morum barbarie, si tantum à barbaris abfuisſent, haudquaquam paucis ab hinc annis Tartarorum sub iugo gemerent, ac ne vager in hippophagis quærendis, & Sericanis (qui & ipsi sunt Sinæ) Sinas alios Saraceni præter Carajum nullos norunt, quo de vocabulo tantopere hæctenus agitato, erit item nobis opportunius videndum. Sinæ quidem constanti, & stabili nomine patriam suam, vocant Ciumhoa, seu Ciunquum, hoc est regnum, vel hortum in medio, quod suo illo solo nihil vsquam terrarum felicius; nihil suis hominibus, in omni genere humano existiment cultius, proinde se locum honoris præstantia medio in orbe obtinere. Præter hanc diuersas nomenclationes à familiis fortiuntur, in quas lapsu ætatum & regiarum stirpium occasu

^{3.}
Nomen Ci-
næ seu Sina-
rum vade!

Imperium transit. Noui enim tunc Reges, nouo se faustoque appellant nomine, à quo tamdiu & Sinæ, & domus regia, & ætas eiusdem sub familiæ Imperio consequens nominatur. Ex quo mirum lux quanta Historiæ illorum affulgeat, ob succedentium principum ordinatissimas series ex quibus contextitur, discerniturque temporum ratio, consignatis semper, regnantis familiæ nomini annorum gestis per quos illa sceptrum tenuerit. Extant eiusmodi nomina, sanè insignia, & significatu arcano mira, in descriptione familiarum regalium, quale, vt alia taceam, bellicosissimi illius Ciu, qui ante annos ferè quadringentos ex sacrificuli Ethnici coquulo, in Humuum mutatus (quo bellicosum significant) & Ducem armorum formidandum, fregit, retrusitque extramurum ingentem Tartaros qui septuagesimum iam annum Sinas opprimebant, translatoque armis ab Iuena stirpe in suam Imperio, tum sibi, tum quod consequens erat Sinis, tum suæ dum illa rerum potiretur familiæ gloriosum Tamin indidit titulum, qui eximius splendor, & sol primus apud nos efferretur; cuius etiamnum superstes est tenuis & vltimus radius, in Rege iuvene, quem in montium latebras, Sinarum haud pridem dominus Tartarus coegit, ad vitam in regni angulo seruandam qui solus fidem constanter ipsi seruauerat. Sequitur nunc diagraphica Sinarum delineatio. Ea ferè in quadrum tenditur parte altera longius, eius maximo lateri probatissimæ obseruationes gradus assignant in meridiano circulo tres & viginti, ab insula Hainan, transmurum vsque Tartaris obiectum: iacet enim Hainan sub gradu nono & decimo; murus post quadragesimum secundum latitudinis borealis. Nam postquam P. Matthæus Riccius urbem regiam Pechin primus omnium comperit quadragesimo subiacere; murum autem illum, dierum agrè duorum itinere, ad Septentrionem accedere propius, clarum fuit spatio interiecto gradus relinqui non integrè duos, tribus enim circiter diebus, vnum tantum gradum Sinenles obeunt. Latus alteram quadrati breuius ab ortu in occasum, sunt qui triginta definiunt gradibus, quos erroris tum ipse Riccius, tum qui ante illum scripsere conuincunt, ipsæque adeo tabulæ, cum extrema lateris maximè semota gradus contineant dumtaxat viginti; pro ratione breuitatis quæ tantum contrahit parallelos, quantum ab æquatore recesserint. Sed longitudinem quam dicunt Geographi certò statuere id verò est operosius, spatium, inquam, à Meridiano fortunatis insulis imminente, ex quo illam solent dimetiri. Obseruati enim ad eam signandam defectus luminum, & huc ad nos Macao, Sciaochino, Pechino, aliunde transmissi, omnino inter se plus dissident, quam ferre possit varietas tum cartarum Astronomicarum, tum qualiumcumque organorum. Quare regiam Pechin totius Imperij locum vnice memorandum, non ausim potius à Palma insula longitudine graduum centum quadraginta disiungere, quam centum quadraginta quinque, cum vtrunque ad manum in promptu habeam seruata de cælo; tamen ne quid dissimulem quæ de Iaponia venerunt priorem

4.
Situs, amplitudo, munita Sin.